

Familiesteunpunt Radicalisering

Het Familiesteunpunt Radicalisering (maatregel 23) is operationeel sinds 1 oktober. De medewerkers zijn getraind en de eerste casussen zijn opgepakt. Het Familiesteunpunt is ondergebracht bij een Stichting (Stichting Fier Fryslân) die hiervoor subsidie ontvangt. Alle werkzaamheden van het Steunpunt worden hieruit bekostigd. Het Steunpunt beschikt naast eigen medewerkers over een deskundigenpool, waarvan hulpverleners kunnen worden ingezet bij behoefte aan specifieke zorg. In 2016 vindt een evaluatie plaats van de organisatiewijze en wordt de organisatorische ophanging van het Steunpunt (eventueel aangepast) definitief.

Het Familiesteunpunt Radicalisering richt zich op families van radicaliserende en geradicaliseerde personen. Het Steunpunt biedt kennis en instrumenten voor de omgang met geradicaliseerde familieleden. Doel is radicalisering van broertjes, zusjes of andere familieleden tegen te gaan en het plegen van strafbare feiten te voorkomen. Daarnaast worden familieleden ondersteund in een periode van grote onzekerheid.

Een familieondersteuningstraject zal altijd worden opgesteld in overleg met de gemeente waar de familie woont. Iedere familie krijgt een vast aanspreekpunt. De medewerker van het Steunpunt bepaalt in overleg met de familie en de gemeente de benodigde (extra) zorg. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om advies over communicatie met een familielid dat is uitgereisd, hulp bij contact met overheid en zorginstanties, het aanreiken van de-escalatie en conflict oplossende strategieën aan de familie zodat er contact ontstaat en wordt behouden met het geradicaliseerde familielid, of hulp bij praktische problemen waar een familie mee te kampen heeft. Een begeleidingstraject is altijd op maat en zal worden ingebed in de lokale zorg- en veiligheidsstructuur. Afhankelijk van de behoefte van de gemeente kan het hele traject worden uitgevoerd door een medewerker van het Steunpunt of door een gemeentelijke professional die daarbij geadviseerd wordt door het Steunpunt. Op deze manier wordt tevens de kennis en expertise over familieondersteuning bij gemeenten versterkt.

De werkwijze van het Steunpunt is gebaseerd op zowel lokale Nederlandse als internationale ervaring met familieondersteuning. In het bijzonder is gebruik gemaakt van de kennis van het Duitse 'Hayat' dat sinds 2011 familieondersteuning aanbiedt.

Exits

De Exit-faciliteit 'Exits' (maatregel 13) is sinds oktober 2015 ingericht en casussen die worden aangedragen zullen worden opgepakt. Exits is, net als het Familiesteunpunt, ondergebracht bij de Stichting Fier Fryslân, die hiervoor subsidie ontvangt. In 2016 vindt een evaluatie plaats van de organisatiewijze en wordt de organisatorische ophanging (eventueel aangepast) definitief.

Exits richt zich op geradicaliseerde personen waarbij er een opening is tot re-integratie in de samenleving buiten het jihadistische netwerk. Het gaat daarbij om personen die:

- actief zijn in de gewelddadige jihadistische beweging, maar geen plannen hebben om uit te reizen;
- van plan zijn om uit te reizen of zijn tegengehouden;
- zijn teruggekeerd uit een strijdgebied;
- als verdachte of veroordeelde op de Terroristenafdeling (TA) van een gevangenis verblijven.

Het doel van Exits is te bevorderen dat geradicaliseerde personen uit het extremisme stappen, re-integreren in de samenleving buiten het jihadistische netwerk en geen veiligheidsrisico meer vormen, omdat het gebruik van geweld en zo mogelijk de jihadistische ideologie wordt afgezworen. De focus ligt hierbij allereerst op het gedrag en pas daarna op de houding en de ideologie.

Bijlage 3: Vierde voortgangsrapportage Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme

Exits werkt samen met gemeenten, TA's en reclassering. Elke persoon die een traject doorloopt, krijgt een vaste coach en aanspreekpunt bij Exits. Uitgangspunt van Exits is dat het exit-traject aansluit bij de persoon in kwestie. Na een uitgebreide intake en risico-assessment wordt een plan van aanpak op maat gemaakt. Onderdelen van de aanpak kunnen zijn: individuele coaching en begeleiding (bijvoorbeeld identiteitsbuilding, omgaan met woede en frustratie, dialoogsessies), ideologische gespreksvoering, praktische ondersteuning zoals begeleiding naar werk of huisvesting en psychologische of psychiatrische hulp. Deelname aan een exit-traject is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. De betrokkene tekent een overeenkomst waarin de voorwaarden en afspraken voor een exit-traject zijn vastgelegd. Op het moment dat deze overeenkomst niet wordt nagekomen, wordt het traject gestopt.

De aanpak van Exits is gebaseerd op de ervaring in Nederland en andere landen, gecombineerd met aanbevelingen die zijn gedaan in wetenschappelijke studies, bij internationale overleggen en binnen internationale netwerken van experts. Er is weinig gevalideerde ervaring met succesvolle islamitische deradicalisering. Er is dan ook geen blauwdruk van een werkwijze die zo in Nederland kan worden overgenomen. De werkwijze van Exits zal worden doorontwikkeld op basis van ervaringen die worden opgedaan.

Met deze exit-faciliteit wordt invulling gegeven aan de JBZ-raad motie van Nispen (TK 2014-2015, 32317, nr. 266) over het ontwikkelen van deradicaliseringsprogramma's.